

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

ULUSAL BOR ARAŞTIRMA ENSTİTÜSÜ

2019 Yılı Sayıştay Denetim Raporu

Eylül 2020

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	6
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	6
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	7
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	7
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	9

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Asli Personele Ait Pozisyon Dağılım Tablosu

Tablo 2: 2019 Yılında Bütçeyle Verilen Ödeneklerin Gider Türlerine Göre Dağılımı

Tablo 3: 2019 yılına İlişkin Bütçe Harcama Kalemleri İtibariyle Ödenek, Harcama ve Gerçekleşmelere Ait Tablo

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü (BOREN), Türkiye’de ve dünyada bor ürün ve teknolojilerinin geniş bir şekilde kullanımını, yeni bor ürünlerinin üretimini ve geliştirilmesini teminen değişik alanlarda kullanıcıların araştırmaları için gerekli bilimsel ortamı sağlamak, bor ve ürünlerini kullanan ve/veya bu alanda araştırma yapan kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile işbirliği yaparak bilimsel araştırmaları yapmak, yaptırmak, koordine etmek ve bu araştırmalara katkı sağlamak amacıyla 18.06.2003 tarihli ve 25142 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 4865 sayılı Kanun’la kurulmuş, ancak 2.7.2018 tarih ve 703 s. KHK ile 4865 sayılı Kanunun birçok hükmü yürürlükten kaldırılarak Kanunun adı “*Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü Hakkında Mali Hükümler ve Muafiyetlere İlişkin Kanun*” olarak değiştirilmiş, daha sonra 15.07.2018 tarih ve 30479 sayılı R.G.’de yayımlanan (4) sayılı “*Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum Ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*”nin 48’inci Bölümünde Kurum “*Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü*” olarak yeniden kurulmuştur.

Enstitünün görevleri (4) sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 681’inci maddesinde belirtilmiş olup bu görevler;

a) Türkiye’nin, bor kimyasalları konusunda dünya pazarında, sahip olduğu cevher zenginliğine koşut bir konuma gelebilmesi için kısa, orta ve uzun dönem bor uç ürünleri Pazar ve teknolojilerine ilişkin politika ve strateji kararlarını almaya ışık tutacak bilgileri oluşturmak.

b) Bor ve ürünlerinin geniş bir şekilde kullanımı, yeni bor, ürün ve teknolojilerinin geliştirilmesi ve üretilmesi amacıyla temel ve uygulamalı araştırma yapmak, yaptırmak, yapmayı özendirmek, değişik alanlarda kullanıcıların araştırmaları için gerekli bilimsel ortamı ve alt yapıyı sağlamak, bunun için laboratuvarlar kurmak, laboratuvarların kurulmasına destek vermek, mevcut ve/veya kurulacak laboratuvarları teçhizat ile desteklemek, Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve bağlı ortaklıkları ile bor konusunda araştırma altyapısı olan üniversitelerde araştırma merkezleri kurmak, kurulmasına destek olmak, bor ve ürünlerini kullanan ve bu alanda araştırma yapan kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile işbirliği yaparak koordinasyonu sağlamak.

c) Bor ve ürünlerinin geniş bir şekilde kullanımı, yeni bor ürünlerinin üretimi ve geliştirilmesi alanındaki bilimsel araştırmaların teknolojik yeniliklere süratle dönüşebilmesi

için yöntemler geliştirmek, bu alandaki teknolojilerin yurt dışından transferi için gerekli çalışmaları yürütmek, özel sektörün bor ve ürünlerinin kullanımı hakkındaki çalışmalara katılımını sağlayacak programlar yapmak, sanayi sektörünün Enstitü ile işbirliği yapmasını sağlayacak programlar geliştirmek, mevcut ve geliştirilecek yeni bor ürünlerinin çevre ve insan sağlığı üzerine etkilerinin saptanıp, anlaşılmasına yönelik araştırmalar yapmak, yaptırmak ve işbirliğini verimli kılacak ortamı oluşturmak.

ç) Kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ile gerçek ve tüzel kişilerin bor ve ürünlerinin geniş bir şekilde kullanımı, yeni bor ürünlerinin üretimi ve geliştirilmesi hakkında araştırma isteklerini değerlendirmek, Ar-Ge sonuçlarını piyasaya sunmak, bu konularda araştırma yapan gerçek ve tüzel kişileri finansman, personel ve teçhizat ile desteklemek.

d) Türkiye'nin taraf olacağı bor ve ürünleri ile ilgili Ar-Ge işbirliği anlaşmalarının hazırlanması ve müzakeresinde Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü ile birlikte görev almak,

e) Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünce ihtiyaç duyulan konularda, Ar-Ge projeleri ile diğer bilimsel çalışmaları işbirliği halinde yapmak ve/veya desteklemek; bor ile ilgili araştırma, geliştirme, yatırım ve üretim çalışmaları için Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünce sağlanacak finansman desteğinden yararlanmak.

f) Görev alanına giren konularda ulusal ve uluslararası kongre, seminer gibi bilimsel toplantılara bilimsel ve maddi katkı sağlamak, desteklemek, düzenlemek ve bunlara katılmak.

g) Enstitünün görev alanına giren konularda Türkçe ve yabancı dillerde kitap ve periyodik yayınlarda bulunmak ve bu tür yayınları desteklemek.

ğ) Bilgi toplama ve yayma, bilgi bankaları, kütüphane ve arşiv gibi bilimsel destek hizmetleri sağlamak, ulusal ve uluslararası kuruluşlarla bu konuda işbirliği yapmak.

h) Görevleri ile ilgili olarak yurt dışında araştırma ve geliştirme faaliyetlerini yürütmek ve/veya desteklemek.

ı) Kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ile verilen diğer görevleri yapmak, olarak sayılmıştır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Merkezi Ankara'da bulunan ve taşra teşkilatı bulunmayan Ulusal Bor Araştırma Enstitüsünün (BOREN) teşkilat yapısı aşağıdaki gibidir.

Enstitü, bir Başkan ve üç adet hizmet biriminden oluşmaktadır. Her bir hizmet biriminin başında Grup Koordinatörü bulunmaktadır.

Enstitü bünyesinde, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 687'nci maddesi uyarınca üç ayrı statüde personel istihdam edilmektedir.

1) Asli Personel: 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 27'nci maddesi kapsamında, Enstitünün asli ve sürekli hizmetlerini yürütmek üzere idari hizmet sözleşmesiyle istihdam edilen personeldir. Enstitüde halen 26 asli personel görev yapmaktadır.

2) Süreli Personel: Enstitü tarafından yürütülen ve/veya desteklenen proje ve araştırmalar kapsamında, proje/araştırma süresi ile sınırlı olarak hizmet sözleşmesiyle istihdam edilen proje ve araştırmaların gerektirdiği niteliklere sahip personeldir. Enstitüde halen 22 süreli personel istihdam edilmektedir.

3) Yabancı Danışman ve Uzmanlar: 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 26'ncı maddesi kapsamında, Enstitünün özel bilgi ve uzmanlık gerektiren geçici mahiyetteki işlerinde tam zamanlı, kısmi zamanlı veya projelerle sınırlı olarak sözleşmeyle istihdam edilebilen yabancı uyruklu personeldir. Enstitüde halen bu kapsamda personel istihdamı bulunmamaktadır.

Tablo 1: Asli Personele Ait Pozisyon Dağılım Tablosu

Pozisyon	Dolu Pozisyon	Mevcut Pozisyon
Başkan	1	1
Grup Koordinatörü	2	3
Uzman	10	15
İç Denetçi	-	1
Hukuk Müşaviri	-	1
Şube Müdürü	-	1
Mali Hizmetler Uzmanı	-	1
Mühendis	5	12

Fizikçi	-	1
Kimyager	1	1
Tekniker	1	2
Sivil Savunma Uzmanı	1	1
Sekreter	1	2
Büro Görevlisi	2	3
Şoför	2	2
TOPLAM	26	47

Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü (BOREN) T.C. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın ilişkili kuruluşudur.

1.3. Mali Yapı

Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü (BOREN) 5018 sayılı Kanun'a tabi olup, Kanuna ekli “II Sayılı Cetvelin (B) bölümündeki (Özel Bütçeli Diğer İdareler)” arasında yer almaktadır.

Kurum Bütçesi; bir yıllık kaynak ve kullanım tahminleri ve gerçekleştirmelerinden oluşmaktadır.

(4) sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesininin 686’ncı maddesine göre Enstitü bütçesinin hazırlanması, gelir ve giderlerinin gerçekleştirilmesi, takibi, denetimi ve değerlendirilmesi “Bilgi Toplama ve Destek Hizmetleri Koordinatörlüğü” tarafından yapılmaktadır.

Enstitünün 2019 yılı Bütçe Verileri aşağıdaki gibidir.

2019 yılı Gider Bütçesi:

Kuruma 2019 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu’yla 2019 yılında 12.489.000,00 TL. ödenek verilmiştir.

Tablo 2: 2019 Yılında Bütçeyle Verilen Ödeneklerin Gider Türlerine Göre Dağılımı

Gider Türü	Tutarı
01-Personel Giderleri	3.822.000,00
02-SGK Devlet Primi Giderleri	537.000,00
03-Mal ve Hizmet Alımı Giderleri	1.457.000,00
05-Cari Transferler	180.000,00
06-Sermaye Giderleri	2.137.000,00
07-Sermaye Transferleri	4.356.000,00
GENEL TOPLAM	12.489.000,00

2019 Yılı Gelir Bütçesi:

Kurumun Gelir Bütçesi toplamı da **12.489.000,00** TL olup 2 kalemden meydana gelmiştir. Bunlar; (04)-Alınan Bağış ve Yardımlar (*Hazine Yardımı*) = **6.339.000,00** TL ve (05)-Diğer Gelirler (*Eti Maden İşletmesinden Alınan 4.300.000,00 TL'lik pay ile Bor Madeni Payı olan 1.850.000,00 TL toplamı*)=**6.150.000,00** TL'dir.

Tablo 3: 2019 yılına İlişkin Bütçe Harcama Kalemleri İtibariyle Ödenek, Harcama ve Gerçekleşmelere Ait Tablo

Yıl	Ödenek / Harcama / Gerçekleşme	Personel Giderleri	Cari Giderler	Yatırım Harcamaları	Cari Transferler	TOPLAM
2019	Başlangıç Ödeneği	4.359.000,00	1.457.000,00	6.493.000,00	180.000,00	12.489.000,00
	Yıl Sonu Ödenek Toplamı	4.362.000,00	1.988.476,10	16.578.123,90	432.700,00	23.361.300,00
	Yıl Sonu Harcama	4.066.104,00	1.903.393,00	16.572.172,00	400.354,00	22.942.023,00
	Gerçekleşme (%)	93,21	95,72	99,96	92,52	98,20

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Kurumun muhasebe işlemleri 5018 Sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 49 uncu maddesi ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliğine göre yerine getirilmekte ve Muhasebe hizmetleri “Bilgi Toplama ve Destek Hizmetleri Koordinatörlüğü” tarafından Maliye Bakanlığı’nın “Bütünleşik Kamu Mali Yönetim Bilişim Sistemi-BKMYBS” üzerinden yürütülmektedir.

Mali Tablolar da Yönetmelikte belirtilen bütünlük, güvenilirlik, kullanılabilirlik, yöntemsel geçerlilik ve ulaşılabilirlik ilke ve standartları çerçevesinde; yeterli mesleki eğitimi almış personel tarafından muhasebe kayıtlarındaki verilere dayanılarak ve istatistiksel yöntemler kullanılarak hazırlanmaktadır.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştaya gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuş olup denetim bunlar ile usul ve esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,

- Kasa sayım tutanağı,
- Banka mevcudu tespit tutanağı,
- Alınan çekler sayım tutanağı,
- Menkul kıymet ve varlıklar sayım tutanağı,
- Teminat mektupları sayım tutanağı,
- Değerli kağıtlar sayım tutanağı,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetimi hesabı

icmal cetveli

- Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu,
- Bütçe gelirleri ekonomik sınıflandırılması tablosu,
- Faaliyet sonuçları tablosu.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve

doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, genel kabul görmüş uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürünün belirlenmesine esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Maliye Bakanlığınca yayımlanan 02.12.2013 tarih ve 70451396-24 sayılı “*Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum*” konulu Genelgede; Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Planlarını gönderen genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin eylem planlarının Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğüne merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde yürütülen izleme çalışmaları neticesinde, idarelerce yürütülmekte olan söz konusu çalışmalarla ilgili Maliye Bakanlığı ve Sayıştay tarafından tespit edilen eksiklikler belirtilerek, kamu idarelerinin eylem planlarını yapılan açıklamalar doğrultusunda gözden geçirip Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı Rehberi çerçevesinde revize ederek en geç

31.12.2014 tarihine kadar üst yöneticinin onayını müteakip Maliye Bakanlığına göndermeleri ve eylem planlarında belirtilen eylemlerin ise iki yıl içinde (31.12.2016 tarihine kadar) tamamlanmasının gerektiği, ifade edilmiştir.

Enstitünün Kuruluş Kanununda, Enstitü hizmet birimi olarak üç adet koordinatörlük sayılmış ve Kanuna ekli Pozisyon Cetvelinde toplam 28 adet sürekli personel pozisyonu tahsis edilmiştir. Anılan Kanunun 12'nci maddesine istinaden 22/08/2015 tarihli ve 29453 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 10/08/2015 tarih ve 8004 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Enstitünün Pozisyon Cetvelindeki sürekli personel pozisyon sayısı 47'ye çıkarılmıştır. Bu kapsamda, iç kontrol sistemi bakımından önem arz eden İç Denetçi ve Mali Hizmetler Uzmanı unvanları da ihdas edilmiştir.

Diğer taraftan, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve iç kontrol ile ilgili diğer mevzuat ile Maliye Bakanlığının 02/12/2013 tarih ve 10775 sayılı Genelgesi uyarınca, Enstitünün iç kontrol sisteminin Kamu İç Kontrol Standartlarına uyumunu sağlamak üzere yapılması gereken çalışmaları belirleyen "*BOREN Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı (2015-2016)*" hazırlanarak 20/07/2015 tarih ve 1079 sayılı Başkan Onayı ile yürürlüğe konulmuş ve 14/08/2015 tarih ve 1183 sayılı yazı ile Maliye Bakanlığına gönderilmiştir. Eylem Planının uygulanmasıyla birlikte, Enstitünün iç kontrol sisteminde yeterli güvence sağlanması hedeflenmiştir. Ancak kurumda yapılan denetimlerde;

-İdarede iç kontrol risklerinin belirlenmediği, dolayısıyla risklerin değerlendirilmesi yapılmadığı ve bunlara ilişkin kontrol faaliyetlerinin belirlenmediği,

- İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslara uygun olarak bir Ön mali kontrol sisteminin kurulmadığı, mevcut ön mali kontrolün sadece harcama öncesi gerçekleştirme görevlilerince yapılan kontrollerden ibaret olduğu,

- İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun 26/03/2014 tarih ve 408 sayılı Başkan Onayı ile görevlendirildiği ancak idarenin tüm birimlerinin iç kontrol sistemini yılda en az bir kez değerlendirmedeği ve İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmadığı, Bu şekilde bir raporlama olmaması nedeniyle İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulunun bu raporları değerlendirerek üst yöneticinin onayına sunması gibi bir uygulamanın olmadığı,

-Özetle bu güne kadar kurumda iç kontrol mekanizmasının oluşturulmadığı, İç Denetçi ve Mali Hizmetler Uzmanı atanmadığı, bu nedenle iç kontrol sisteminin yeterli olmadığı,

Tespit edilmiştir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Ulusal Bor Araştırma Enstitüsü (BOREN)'nün 2019 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve ekte yer alan, geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<http://www.sayistay.gov.tr>